

Sygn. akt II CSK 811/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa P.W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K.
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio - kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego.

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powód P.W. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Wskazał, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne: czy niewątpliwa, rażąca i zawiniona przez sąd powszechny przewlekłość postępowania i skutki tej przewlekłości naruszające

niewątpliwie podstawowe prawa podmiotowe człowieka mogą naruszać jego dobra osobiste i co za tym idzie, czy w przypadku zaistnienia takiej sytuacji (w szczególności jak w stanie faktycznym niniejszej sprawy) jedyną, wskazywaną przez Sąd Apelacyjny drogą dochodzenia zadośćuczynienia za poniesioną krzywdę jest tryb przewidziany w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki - w szczególności w sytuacji, kiedy strona faktycznie z takiej drogi skorzystać nie może? Poza tym, zdaniem powoda skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba podnieść, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie spełnia powyższych wymagań. Wbrew stwierdzeniu powoda Sąd Apelacyjny nie przyjął, że jedyną drogą do dochodzenia zadośćuczynienia pieniężnego za poniesioną krzywdę jest tryb przewidziany w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. Wskazał jedynie, że powód nie skorzystał z tej drogi. Poza tym przedstawione przez powoda zagadnienie nie jest nowe. Do tych kwestii ochrony dóbr osobistych w kontekście przewlekłości postępowania sądowego odniósł się już Sąd Najwyższy między innymi w wyrokach z dnia 6 maja 2010 r. (II CSK 640/09, OSNC-ZD 2011/1/4 oraz z dnia 24 września

2015 r., V CSK 741/14, OSNC 2016/7-8/95). Przyjmuje się w nich, że przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy ... mają jedynie gwarancyjny charakter i nie stanowią one źródła roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z przewlekłości postępowania. Naruszenie dobra osobistego może podlegać kompensacie na podstawie przepisów art. 417, 445 i 448 w związku z art. 24 k.c. jednak musi wynikać z naruszenia konkretnego, nazwanego dobra osobistego. Dobro to musi być określone i powiązane z konkretnymi objawami wskazywanymi przez powoda. Sąd drugiej instancji uznał, że poczucie krzywdy związane z samym tokiem postępowania jak i z jego wynikiem nie może stanowić podstawy uwzględnienia powództwa o zadośćuczynienie pieniężne.

Natomiast w związku z powołaniem się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy mieć na względzie, że skarżący powinien przedstawić wywód prawny zmierzający do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (tak np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, nie publ., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

W podsumowaniu trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzi wskazana przez skarżącego przesłanka opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.

odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uwzględniając charakter sprawy Sąd Najwyższy na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

jw